

Posudek bakalářské práce

Práce dětí v mateřské škole s mírou

Anna Hráčová

Učitelství pro mateřské školy

Autorka si vybrala pro svoji kvalifikační práci didaktické zpracování jednoho z témat předmatematické výchovy, které uvádí Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Míra je zároveň tématem, se kterým se již předškolní dítě často setkává v každodenním životě, ale vzhledem k náročnosti své matematické podstaty je toto téma v mateřské škole někdy opomíjeno. Z tohoto pohledu považují téma práce i formu jeho zpracování za vhodně zvolené.

Práce je rozdělena do tří částí s vyváženým rozsahem – teoretické, metodologické a experimentální. V teoretické části se autorka nejprve zaměřuje na charakteristiku předškolního dítěte z hlediska jeho tělesného, pohybového a kognitivního vývoje. Snaha autorky obsáhnout stručně tak širokou problematiku vede k jisté nesouvislosti textu, uváděná fakta místy postrádají návaznost. Následuje přehled předmatematických představ vytvářených podle RVP PV. I zde se autorka pokouší popsat matematickou podstatu veškerých témat ve vytváření předmatematických představ, což vede k řadě nepřesností a neúplných informací.

Následující kapitola je již věnována samotné míře. I když má název Míra geometrických útvarů, obsahuje vedle informací o délce, obsahu a objemu i část věnovanou hmotnosti a času. Autorka se zabývá historií měření těchto veličin, jejich jednotkami a možnostmi zařazení do činnosti dětí v mateřské škole.

Metodologická část začíná jasným vymezením cílů experimentu, popisem jeho podmínek a použitých metod. Autorka věnovala značnou pozornost přípravě experimentu. Navrhla osm úkolů zaměřených na různé druhy míry a způsoby jejího určení. Každý úkol je podrobně popsán, jsou uvedeny potřebné pomůcky, příprava prostředí pro práci dětí, způsob zadání úkolu a vedení dítěte během činnosti i vyhodnocení jeho práce. Oceňuji snahu nevstupovat předčasně do samostatné práce dětí (zelený smajlík jako signál dokončení práce). Text vhodně doplňují fotografie. Následně autorka u jednotlivých úkolů uvádí, kdy je považuje za splněné.

Vlastní experiment provedla s deseti náhodně vybranými dětmi předškolního věku, které již znala ze své pedagogické praxe v dané mateřské škole. Experimentální část začíná charakteristikou školy a stručnými charakteristikami dětí, které tvoří výzkumný vzorek. Autorka pracovala s dětmi individuálně v oddělené místnosti a vzhledem k potřebě soustředění dětí v polední době.

Je popsána komunikace s dětmi při zadání úkolů, při průběhu činnosti a jejím hodnocení. Průběh a výsledky experimentu jsou zpracovány formou přehledných tabulek, které umožňují sledovat práci jednotlivých dětí a vyhodnocovat počet i typ chyb. Na tabulku navazuje slovní komentář s podrobnějšími informacemi o průběhu činností a reakcí dětí.

V závěru práce autorka shrnuje výsledky u jednotlivých úkolů, kvantifikuje úspěšnost dětí při jejich řešení a komentuje úspěšnost i slovně. Text je doplněn přehledným grafickým znázorněním úspěšnosti řešení jednotlivých úkolů, grafy s výsledky chlapců a dívek a s výsledky tříd, ze kterých byly vybrány děti.

V práci se nevyskytují závažnější odborné ani metodické chyby. Dále uvádím několik komentářů a otázek, k nimž by autorka měla zaujmout stanovisko při obhajobě své práce:

- s. 4 – Autorka by si měla všimnout tělesných rozdílů spíše z jiného pohledu, než z pohledu oblíbenosti u pedagoga, která je diskutabilní.
- s. 6 – Formulaci „... rámcové cíle, které rozvíjejí...“ považuji za nevhodnou. Co děti rozvíjí?
- s. 7 – Zdroj informací o rozumové výchově je nevhodně uveden nakladatelstvím a ne autory.
- s. 9 – Skutečně dítě pracuje při usuzování s pravidly formální logiky, které autorka uvádí?
Princip porovnávání podílem je chybně popsán.
- s. 10 – Charakteristika funkce je nepřesná.
Tvzení, že kruh má tvar hodin, považuji za zavádějící (obráceně – hodiny mohou mít tvar kruhu).
- s. 13 - Datum uvedené pro povinnost užívat na našem území jednotky SI souvisí se vznikem České republiky a jejích právních norem, ale jednotky byly užívány na našem území daleko dříve. Od kdy?
- s. 14 – „Jednalo se o nejjednodušší metr“ – autorka zřejmě míní měřidlo nebo jednotku míry.
Autorka uvádí chybu na prototypu metru – s čím jeho délku porovnávali? Jaká byla prvotní definice metru?
- s. 15 – Věta „Nejnámějším a nejčastějším přístrojem k měření délky je metr.“ je vzhledem k dalšímu textu nesprávně formulována.
- s. 21 – úkoly 3, 4 – Obdélník obsahuje 12 (15) čtverců. Do kolika v době provedení experimentu počítaly všechny děti?
- s. 26 – Formulace „Experiment bude úspěšně splněný, ...“ je v dané souvislosti nevhodná. (obdobně s. 45 a další)
- s. 32 – Formulace zadání úkolu „Zjisti, který obdélník je větší.“ není správná.
- s. 45 – Místo „předmět, který je největší a nejmenší“ má být „nejdelší a nejkratší“.
- s. 48 – Korespondují výsledky dětí s jejich charakteristikami na s. 27-31?

Práce je psána přehlednou a srozumitelnou formou, text je čtivý, dobře členěný, s minimem překlepů a jazykových nedostatků (např. s. 4 – opakuje se jeho-jeho; s. 5 – pracovat s časovou posloupností, vyprávění(m), uspořádání(m); s. 19 – rozhovor nad provedení(m) úkolu; s. 28 – tam, kde je potřebuje (potřeba) logického myšlení; některé chybějící nebo nadbytečné čárky v souvětích).

Předložená práce svým rozsahem i obsahem splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Autorka umí pracovat s odbornou literaturou a uplatňovat tvořivě teoretické poznatky v praxi. Prokázala dobrou znalost základní metodologie pedagogického výzkumu a schopnost provádět akční výzkum.

Doporučuji předloženou práci uznat jako bakalářskou a vzhledem k výše uvedeným nedostatkům navrhuji klasifikaci **velmi dobře**.

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
oponentka

V Plzni dne 22. května 2023